

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 10 /2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Α΄)**

Συνεδρίαση της 25^{ης} Ιανουαρίου 2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δήμητρα Κεφάλαι, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Χριστίνα Διβάνη, Μαρία Σπάσου, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Θεόδωρος Ράπτης, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Φωτεινή Δεδούση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Γεωργιάδη (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, με αριθμό πρωτοκόλλου (0) 71731-20/11.09.2020.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, αν για την πληρωμή στην τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «Ε.Τ. ΑΕ» από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων της κατατεθείσας σε αυτό αποζημίωσης από απαλλοτρίωση της εταιρείας με την επωνυμία «Α. ΑΒΕΕΑ», η οποία εκχώρησε (εκχωρητής) την από την αιτία αυτή απαίτησή της στην παραπάνω τραπεζική εταιρεία (εκδοχέας), με τις από 04.10.19 συμβάσεις ενεχυρίασης απαίτησης, απαιτείται η επίδοση των συμβάσεων αυτών στις Δ.Ο.Υ. των ως άνω νομικών προσώπων, εκχωρητή και εκδοχέα, αντίστοιχα, βάσει του άρθρου 145 παρ. 4 του ν.4270/2014 και, συνεπώς, και η προσκόμιση επικυρωμένων αντιγράφων των σχετικών εκθέσεων επίδοσής τους στην αρμόδια για την πληρωμή της δαπάνης υπηρεσία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το παραπάνω έγγραφο ερώτημα της Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό :

1. Με την τελεσίδικη απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών, με αριθμό 3610/2019, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «C.E. ABEEA» ήδη «A. ABEEA» αναγνωρίσθηκε δικαιούχος αποζημίωσης απαλλοτρίωσης για ακίνητό της που απαλλοτριώθηκε με τη με αριθμό Δ12/6959/3-12-2013 απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ποσού 1.381.644,39 ευρώ, το οποίο έχει κατατεθεί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (στο εξής και Ταμείο ή ΤΠΔ) και έχουν εκδοθεί σχετικά τα με αριθμό 18093/23.05.2017 και 20125/30.04.2020 γραμμάτια σύστασης παρακαταθήκης.

2. Στις 09.10.2019 επιδόθηκαν στη Διεύθυνση Δ8 Απαλλοτριώσεων του Ταμείου, ως αρμόδια υπηρεσία για την αναγνώριση της δαπάνης, οι από 04.10.2019 συμβάσεις ενεχυρίασης απαίτησης από απαλλοτρίωση (με αριθμούς 0117000448/5006,0117000138/506,0117000456/5006), μεταξύ της παραπάνω εταιρείας «A. ABEEA» και της τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «E.T. ΑΕ», με τις οποίες η πρώτη (εκχωρητής) εκχώρησε προς τη δεύτερη (εκδοχέα), υπό την ιδιότητά της ως εκπροσώπου των Ομολογιούχων των α) από 15.02.2018 Ομολογιακού Δανείου Έκδοσης της ίδιας β) από 15.02.2018 Ομολογιακού Δανείου έκδοσης της εταιρίας S..., και γ) από 15.02.2018 Ομολογιακού Δανείου έκδοσης της εταιρίας AU....., το σύνολο των παραπάνω απαιτήσεων της (από αποζημίωση λόγω απαλλοτρίωσης), κατά κεφάλαιο και τόκους. Οι συμβάσεις αυτές έχουν επιδοθεί, επίσης, στην υπέρ ης η απαλλοτρίωση εταιρεία με την επωνυμία «A.M. ΑΕ», στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και στη Διεύθυνσή του (Δ3) Χρηματικών Παρακαταθηκών, αρμόδια υπηρεσία για την πληρωμή της απαίτησης.

3. Η ερωτώσα Υπηρεσία για την απόδοση του κατατεθειμένου στο Ταμείο ποσού στην εκδοχέα τραπεζική εταιρεία ζήτησε να της προσκομισθούν επικυρωμένα αντίγραφα των εκθέσεων επίδοσης των παραπάνω συμβάσεων στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. για τη φορολογία εισοδήματος του εκχωρητή και της ίδιας, ως εκδοχέα. Η τελευταία με το από 29.05.2020 έγγραφό της ισχυρίστηκε

ότι για το έγκυρο της αναγγελίας των συμβάσεων ενεχυρίασης δεν απαιτούνταν επιδόσεις αυτών στις παραπάνω Υπηρεσίες του Ταμείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 του ν.δ. 496/1974 που έχουν εφαρμογή λόγω της νομικής μορφής του ως ν.π.δ.δ. Ενόψει αυτών, η ερωτώσα Υπηρεσία έθεσε το ερώτημα που αναφέρεται στην περίληψη της παρούσας, εκφράζει δε την άποψη ότι οι προαναφερόμενες επιδόσεις απαιτούνται για το έγκυρο των συμβάσεων ενεχυρίασης, βάσει του άρθρου 145 του ν.4270/2014.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στα άρθρα 35, 36, 39 και 44 του ν.δ. 17.7/13.8.1923 «...»περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών"¹, (Α' 224), ορίζεται ότι:

«Άρθρο 35

Αι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται, οσάκις η εταιρεία (πιστώτρια) λαμβάνει ενέχυρον κινητόν πράγμα ή απαίτησιν α) λόγω δανείου, είτε απλού, είτε επ' ανοικτώ λογαριασμό, β) λόγω εξασφάλισης προγενεστέρας απαίτησης αυτής.»

Άρθρο 36

1. Πρός σύστασιν του ενεχύρου απαιτείται σύμβασις ενεχυρίασης και παράδοσις του ενεχυριαζομένου πράγματος. 2. Η σύμβασις ενεχυρίασης καταρτίζεται, είτε δια συμβολαιογραφικού, είτε δι' ιδιωτικού εις απλούν εγγράφου. 3. (Η τοιαύτη σύμβασις ενεχυρίαση υπόκειται εις χαρτόσημον ήμισυ τοις χιλίοις επί του ποσού της πίστωσης). 4. (Πάσα σύμβασις τροποποιητική της τοιαύτης σύμβασης υπόκειται εις χαρτόσημον δραχμής, εκτός εάν αυξάνηται η πίστωσις).².....

Άρθρο 39

1. Εάν αντικείμενον της ενεχυρίασης είναι απαίτησις ονομαστική του οφειλέτου κατά τρίτου, η ενεχυρίασις συνεπάγεται εκχώρησιν της απαίτησης υπό του

¹ Οι διατάξεις αυτές διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 41 παρ. 1 του ΕισΝΑΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1254 ΑΚ, καθώς και μετά τη θέση σε ισχύ του νέου ΚΠολΔ με το άρθρο 52 αριθμ. 3 ΕισΝΚΠολΔ, εκτός από ορισμένα άρθρα που καταργήθηκαν με την ίδια διάταξη (άρθρα 60, 63, 92 και 94), ερμηνεύθηκαν δε με το ν. 6435/1935 «Αληθής έννοια Ν.Δ. της 17/7/1935» Άρθρον μόνον «Η αληθής και πραγματική έννοια των εν Κεφαλαίαις στ' και Ζ' διατάξεων του από 17 Ιουλ. 1923 Ν.Δ./τος "περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών" είναι ότι οι ειδικαί των Κεφαλαίων τούτων διατάξεις έχουσι εφαρμογήν μόνον επί των δανείων εκείνων εις ά συμβάλλεται μετά των ανωνύμων εταιρειών αμέσως ο οφειλέτης, οσάκις δε πρόκειται περί εκχωρήσεως ή ενεχυρίασεως ενυποθήκου απαιτήσεως, η εκδοχεύς ανώνυμος εταιρεία δεν έχει κατά του εκχωρουμένου ενυποθήκου οφειλέτου πλείονα δικαιώματα του εκχωρητού αυτής, ουδέ δύναται να μετέλθη κατ' αυτού διαδικασίαν διάφορον εκείνης την οποίαν εδικαιούτο ο εκχωρητής....»

² Οι παρ. 3 και 4 καταργήθηκαν εμμέσως από τα άρθρα 14 και 15 του π.δ. της 28^{ης} Ιουλίου 1931 «Περί Κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου».

οφειλέτου προς την πιστώτριαν. 2. Αντίγραφον της σύμβασης ενεχυρίασης επιδίδεται τω τρίτω.3. Από της επίδοσης θεωρείται η πιστώτρια, ως νεμομένη την απαίτησιν.

Άρθρο 44

Εάν αντικείμενον της ενεχυρίασης είναι απαίτησις, η πιστώτρια δικαιούται, ίνα εισπράξη την απαίτησιν, ως εκδοχείς, το δε μετά την εξόφλησιν υπόλοιπον αποδίδει τω οφειλέτη.»

5. Στα άρθρα 455, 460, 1247 και 1248 του ΑΚ ορίζεται ότι:

" Άρθρο 455 Έννοια.

Ο δανειστής μπορεί με σύμβαση να μεταβιβάσει σε άλλον την απαίτησή του χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη (εκχώρηση).

Άρθρο 460 Αναγγελία.

Ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους πριν ο ίδιος ή ο εκχωρητής αναγγείλει την εκχώρηση στον οφειλέτη.

Άρθρο 1247 Ενέχυρο σε δικαίωμα

Ενέχυρο μπορεί να συσταθεί και σε δικαίωμα, εφόσον αυτό είναι μεταβιβάσιμο. Η σύσταση γίνεται κατά τον τρόπο που γίνεται και η μεταβίβαση του δικαιώματος. Η σύμβαση για τη σύσταση του ενεχύρου απαιτείται να γίνει με έγγραφο συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό με βέβαιη χρονολογία.

Άρθρο 1248 Ιδίως ενέχυρο απαίτησης

Αν αντικείμενο του ενεχύρου είναι απαίτηση, απαιτείται επιπλέον ο ενεχυραστής να γνωστοποιήσει στον οφειλέτη την ενεχύραση».

6. Στο άρθρο 53 παρ.1 και 2 του ν.δ. 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α' 204), ορίζεται ότι: «1. Δια πάσαν κατάσχεσιν χρηματικής απαίτησης εις χείρας του ν.π. ως τρίτου, το κατασχετήριο ως και η αναγγελία επί εκχώρησης χρηματικής απαίτησης κατά του ν.π. κοινοποιούνται εις την αρμοδίαν δια την πληρωμήν υπηρεσίαν του ν.π. και εις το αρμόδιον δια την αναγνώρισιν της δαπάνης όργανον αυτού. Το κατασχετήριο κοινοποιείται εις το Δημόσιον Ταμείον εις ο υπάγεται φορολογικώς ο καθ'ου η κατάσχεσις και εις την αρμοδίαν δια την εκκαθάρισιν και εντολήν πληρωμής της δαπάνης, Υπηρεσίαν εντός δέκα πέντε ημερών από της επιδόσεώς του εις την αρμοδίαν δια την πληρωμήν Υπηρεσίαν. 2. Πάσα

κατάσχεσις ή εκχώρησις, δια την οποίαν δεν ετηρήθησαν αι ως άνω διατυπώσεις, είναι άκυρος.»

7. Στο άρθρο 19 του ν. 2074/1992 «Διαρρυθμίσεις στον ενιαίο ειδικό φόρο κατανάλωσης των πετρελαιοειδών προϊόντων και άλλες διατάξεις, (Α' 128), ορίζεται ότι : «1.Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων καθίσταται αυτόνομος πιστωτικός οργανισμός περιφερειακής ανάπτυξης, φύλαξης και διαχείρισης παρακαταθηκών και στήριξης της στεγαστικής πολιτικής, είναι νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου, ...2. Με προεδρικά διατάγματα εκδιδόμενα με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών: α) Εγκρίνεται το καταστατικό του Οργανισμού,β)... γ) Εγκρίνονται κανονισμοί λειτουργίας, που θα συνταχθούν μετά από απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου, στους οποίους επιτρέπεται να καθορίζονται εξαιρέσεις απο τις διατάξεις του άρθρου 14, του άρθρου 15 παρ. 1, παρ. 3 εδαφ. 2 και παρ. 4, του άρθρου 22 και του άρθρου 24 παρ. 3 και 4 του ν.δ. 496/1974 "περί του λογιστικού του Ν.Π.Δ.Δ..»

8. Στο άρθρο 63 του ν.2214/1994 «Αντικειμενικό σύστημα φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις», (Α' 75 της 11-5-1994), ορίζεται ότι : « 1. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έχει όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες, τα δικαστικά, διοικητικά, οικονομικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο. Απαλλαγές, που προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου, από το παράβολο για άσκηση ενδίκων μέσων, για την εισφορά υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων, για το δικαστικό ένσημο αντιγράφων και για τα δικαιώματα υπέρ των έμμισθων υποθηκοφυλάκων, ισχύουν και για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Για την είσπραξη των απαιτήσεων του και γενικά των εσόδων του εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έχει επί αναγκαστικού πλειστηριασμού τα προνόμια κατάταξης του Δημοσίου των άρθρων 975 αριθ.5, 977, 1007 του Κ. Πολ. Δίκ. και του άρθρου 61 του Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. 356/ 1974).»

9. Στο άρθρο 1 του π.δ. 95/1996 « Οργανισμός του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων», (Α' 76/1996), που εκδόθηκε με βάση την εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 19 παρ. 2 περ α και την νομοθετική εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του ν.2026/1992 (Α'143), ορίζεται ότι: «Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, που θα αναφέρεται στα επόμενα "Τ.Π. & Δ", αποτελεί αυτόνομο

χρηματοπιστωτικό, διαχειριστικό οργανισμό περιφερειακής ανάπτυξης, αποκλειστικής φύλαξης και διαχείρισης των κάθε μορφής παρακαταθηκών, στήριξης της στεγαστικής πολιτικής για την απόκτηση πρώτης κατοικίας και εξυπηρέτησης του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου του Υπουργού των Δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών.».

10. Στο άρθρο 145 του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», (Α' 143/28-6-2014), ορίζεται ότι :«Κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου και εκχώρηση. 1. Η κατάσχεση χρηματικής απαίτησης εις χείρας του Δημοσίου, ως τρίτου, γίνεται, τηρουμένων και των λοιπών όρων και προϋποθέσεων, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, με κοινοποίηση του κατασχετηρίου σωρευτικά: α. στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση, β. στις αρμόδιες, για τη φορολογία εισοδήματος τόσο του καθ' ου η κατάσχεση, όσο και του κατασχόντος, Δ.Ο.Υ..2....3. α. Η κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου ολοκληρώνεται μόνο από την ημερομηνία κοινοποίησης του κατασχετηρίου στην, κατά την παράγραφο 1, αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, η οποία όμως, για να είναι έγκυρη, πρέπει αφενός μεν να γίνει χρονικά τελευταία από τις αναφερόμενες στην ίδια παράγραφο λοιπές κοινοποιήσεις και αφετέρου να συνοδεύεται από νόμιμα από αρμόδιο δικαστικό επιμελητή επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου αναγκαίων προηγούμενων εγκύρων επιδόσεων του κατασχετηρίου αυτού στις ανωτέρω Δ.Ο.Υ., χωρίς να απαιτείται πρόσθετη κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον Υπουργό Οικονομικών (άρθρο 5 του διατάγματος της 26.6/10.7.1944 «Περί Κώδικος των Νόμων περί Δικών του Δημοσίου»).β....

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και επί αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου. Η αναγγελία τέτοιας εκχώρησης πρέπει, επί ποινή ακυρότητας αυτής, να καταχωρίζεται στο κάτω μέρος του νόμιμα συντεταγμένου πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου του εκχωρητηρίου εγγράφου.

5. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επάγεται την ακυρότητα της εις χείρας του Δημοσίου κατάσχεσης ή της προς αυτό αναγγελίας

εκχώρησης απαίτησης, λαμβανομένων υπόψη υπό των δικαστηρίων και αυτεπάγγελα. Επί άκυρης εις χείρας του κατάσχεσης, το Δημόσιο δεν υποχρεούται σε καμία δήλωση.».

11. Στο άρθρο 11 παρ.1 ν.4337/2015 «Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων», (Α' 129/17.10.2015), ορίζεται ότι: «Τα Ν.Π.Δ.Δ. που ανήκουν στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του ν.δ. 496/1974, πλην του άρθρου 1 παρ. 3, του άρθρου 2 παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 3 παράγραφοι 2 και 3, του άρθρου 4 παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 9 παράγραφοι 1, του άρθρου 12 παράγραφοι 1, 3 και 6, του άρθρου 13 παρ. 6^α και του άρθρου 14. Η παράγραφος 3 του άρθρου 2 του ν.δ. 496/1974 (Α' 204) καταργείται.».

Ερμηνεία διατάξεων και Υπαγωγή

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα :

12. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου σύμφωνα με τις ρητές διατάξεις των παραγράφων 1 του άρθρου 19 του ν.2074/1992 και του π.δ. 95/1996, αποτελεί αυτόνομο χρηματοπιστωτικό οργανισμό ³ , ως θεσμοθετημένη δε Αρχή που δέχεται δημόσιες παρακαταθέσεις, χωρίς να υποκαθίσταται ή να αναλαμβάνει ουσιαστικά και δικονομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των προσώπων που συμμετέχουν στην σχέση που συνδέει τον δανειστή, τον οφειλέτη ή και τον τυχόν τρίτο, με την παρακατάθεση αναλαμβάνει ρόλο απλού θεματοφύλακα, δεσμευόμενο από τους όρους της παρακαταθήκης.

13. Επί δημόσιας κατάθεσης δικαστικά προσδιορισμένης αποζημίωσης για αναγκαστική απαλλοτρίωση, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων αποκτά την κυριότητα των χρημάτων και έχει ενοχική υποχρέωση να αποδώσει ίσο χρηματικό ποσό στο δικαιούχο που θα αναγνωρισθεί δικαστικά (ΑΠ 1753/2011, Εφ.Αθ. 10/2017). Η υποχρέωση αυτή του Ταμείου πηγάζει όχι

³ Στις 29 Ιουλίου 1839 συστάθηκε, με νόμο, Καταθετικό Ταμείο Παρακαταθηκών και στη συνέχεια με τον νόμο 1608/1919 ιδρύθηκε το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Έκτοτε, εξελίχθηκε σε αυτόνομο χρηματοπιστωτικό διαχειριστικό Οργανισμό (Ν.Π.Δ.Δ.) περιφερειακής ανάπτυξης, βλ. ΣΤΕ 2624/2017, ΑΠ 870/2013,1753/2011.

από την δημοσίου δικαίου σχέση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία έχει περατωθεί με την δημόσια κατάθεση, αλλά από τη σύμβαση της παρακατάθεσης αυτής, η οποία έχει χαρακτήρα σύμβασης του ιδιωτικού δικαίου (ΑΕΔ 6/2001). Με βάση τα παραπάνω, το Ταμείο δεσμεύεται από το δεδικασμένο της απόφασης αναγνώρισης δικαιούχων αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης και υποχρεούται να καταβάλλει την αποζημίωση σε αυτόν που αναγνωρίστηκε δικαστικά ως δικαιούχος με την προσκόμιση της απόφασης. Η υποχρέωση μάλιστα του Ταμείου για απόδοση της αποζημίωσης, που παρακατατέθηκε, τάσσεται από το νόμο, ως αναγκαία συνέπεια της αναγνώρισης του δικαιούχου με τελεσίδικη απόφαση, χωρίς να απαιτείται να διαλαμβάνεται και σχετική επιταγή στην απόφαση για την αναγνώριση του δικαιούχου.⁴

14. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 1247, 1248 και 1254 ΑΚ συνάγεται ότι η σύσταση ενεχύρου απαίτησης, που αποτελεί περίπτωση ενεχύρου σε δικαίωμα, συστήνεται επί απαιτήσεων αυτοτελών του ουσιαστικού δικαίου, περιουσιακών και μεταβιβάσιμων, ανεξάρτητα αν πηγάζουν από σύμβαση (π.χ. δάνειο, σύμβαση έργου κ.λ.π.) ή απευθείας από το νόμο (π.χ. αποζημίωση λόγω αδικοπραξίας), αν είναι εκκαθαρισμένη (ΚΠολΔ 915) ή ληξιπρόθεσμη (ΑΚ 251), υπό αίρεση ή προθεσμία, γεννημένη ή μελλοντική, γίνεται δε με συμφωνία μεταξύ ενεχυριάζοντος και δανειστού, η οποία καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή με ιδιωτικό βέβαιης χρονολογίας και γνωστοποιείται στον οφειλέτη από τον ενεχυριαστή.

15. Σύμφωνα με τις παραπάνω ειδικές ρυθμίσεις του ν.δ. της 17.7/13.08.1923⁵ για τη σύσταση υπέρ πιστωτικού ιδρύματος⁶ (ή άλλης ανώνυμης εταιρείας) ενεχύρου σε απαίτηση, ονομαστική του ενεχυριαστή κατά τρίτου ή άλλης φύσης, χρηματική ή μη, προς εξασφάλιση είτε απαίτησης

⁴ Γν. ΝΣΚ 381/2014, Χορομίδης «Αναγκαστικές Απαλλοτριώσεις», σελ.208 .

⁵ Η διατήρηση του νομοθετικού αυτού διατάγματος δεν κατέστησε υποχρεωτική την εφαρμογή των διατάξεων του, η οποία παραμένει προαιρετική και στη διακριτική ευχέρεια των ανώνυμων εταιρειών υπέρ των οποίων θεσπίζονται με αυτό πρόνομια, ενώ και στην περίπτωση εφαρμογής του, οι γενικές διατάξεις του ΑΚ ισχύουν παράλληλα για τα ζητήματα που δεν καλύπτονται από το ν.δ, με απώτερο σκοπό την ασφαλέστερη και ταχύτερη η ικανοποίηση της εμπραγμάτως ασφαλιζόμενης ανώνυμης εταιρείας. Γ. Βελέτζα.«*Δίκαιο Πιστωτικών Ιδρυμάτων*», σελ. 483, Σπ Ψυχομάνη. «*Τραπεζικό Δίκαιο – Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*», τεύχος 1, 2008, σελ 144.

⁶ Η εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ/τος 17/7-13/8/23 επεκτάθηκε αυτόματα σε όλα τα, κατά την έννοια του πα νόμου αυτού πιστωτικά ιδρύματα, αφότου δοθεί η άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος για τη λειτουργία τους, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.9 του ν.2076/1992 «*Ανάλυση και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις*», Α' 130, όπως ισχύει, μετά την αντικατάστασή του με την παράγραφο 3 του άρθρου 16 ν.2601/1998, Α' 16.

του πιστωτικού ιδρύματος από δάνειο ή από χορήγηση δανείου (πίστωσης) με ανοιχτό λογαριασμό, είτε απαίτησης οποιουδήποτε είδους του ίδιου πιστωτικού οργανισμού, απαιτείται σύμβαση ενεχυρίασης, που καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό ή με ιδιωτικό έγγραφο, ανεξάρτητα αν τούτο έχει ή δεν έχει βέβαιη χρονολογία⁷.

Η ασφαλιζόμενη απαίτηση πρέπει να είναι ταυτόχρονη ή προγενέστερη με τη σύσταση ασφάλειας και όχι απαραίτητα ληξιπρόθεσμη (άρθρο 35 και 48 του ν.δ.), ενώ κατ' εξαίρεση, η απαίτηση μπορεί να είναι και μελλοντική (ΑΠ 208/2016), εφόσον όμως στην περίπτωση αυτή απορρέει είτε από σύμβαση δανείου, είτε από σύμβαση ανοίγματος πίστωσης. Στο πλαίσιο αυτό, αν η ενεχυριαζόμενη απαίτηση είναι ονομαστική του ενεχυριαστή κατά τρίτου, η με τη συναφθείσα σύμβαση ενεχυρίαση συνεπάγεται εκ του νόμου την εκχώρηση της απαίτησης αυτής από τον ενεχυριαστή προς το πιστωτικό ίδρυμα⁸ (ή εταιρεία). Το νομοθετικό διάταγμα της 17.7/13.8.1923, κατά παρέκκλιση από τη ρύθμιση του ενεχύρου απαιτήσεων στον ΑΚ, και με απώτερο σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία του ενεχυριούχου δανειστή και κυρίως των τραπεζών, εξομοίωσε την ενεχυρίαση που καταρτίζεται δυνάμει των διατάξεων του, με την εκχώρηση απαιτήσεων κατά τις οικείες διατάξεις του ΑΚ (άρθρα 455, 460, 1247 και 1248).

16. Κατά την κρατούσα άποψη⁹ το τραπεζικό ενέχυρο συνιστά είδος εξασφαλιστικής (καταπιστευτικής) εκχώρησης¹⁰, και όχι απλή σύσταση εμπραγμάτου βάρους, από την επίδοση δε, κατά το άρθρο 39 παρ. 2 του παραπάνω νομοθετικού διατάγματος, αντιγράφου της σύμβασης ενεχυρίασης στον τρίτο (οφειλέτη), η τράπεζα (ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα) θεωρείται όχι

⁷ ΑΠ 151/2020, 1056/2019, 1616/2018, 1168/2015.

⁸ Π. Μάζη « Εμπράγματη εξασφάλιση τραπεζών και ανώνυμων εταιριών », σελ. 34.

⁹ ΣΤΕ 1311/17 σκ.5, 179/2014, ΑΠ 208/2016, 1168/2015, 1883/2014, 1065/2009, 1048/98, 480/06, 857/2004, ΑΠ Ολ 38/1988 Ελδ 31, 313, 1029/2010, ΑΠ 857/2004 ΧροΔ, τευχ. Ε, 2005, σ. 52 – 53, ΑΠ 480/2006 ΧροΔ, τευχ. ΣΤ, 2006, σ. 612-613, ΑΠ 988/2004 ΕΕμπΔ, 2004, σ. 747-749, ΑΠ 1048/1998, ΝΣΚ 100/19, 216/17.

Η άλλη άποψη που διατυπώθηκε στη θεωρία και εφαρμόστηκε εν μέρει από την νομολογία, ερμήνευσε ότι η ενεχύρωση κατά το νομοθετικό διάταγμα συνιστά γνήσιο ενέχυρο απαίτησης η οποία δεν συνεπάγεται μια τέλεια, απόλυτη και οριστική διάθεση της απαίτησης προς την τράπεζα, με την έννοια των διατάξεων της εκχώρησης (ΑΚ 455), αλλά «πλασματική», «περιορισμένη», στην οποία ο ενεχυριαστής παραμένει δανειστής της απαίτησης. Μαριδάκης, Γνωμοδότηση σε ΕΕΝ 3, σελ. 1011, Π. Μάζης, «Εμπράγματη εξασφάλιση τραπεζών και ανωνύμων εταιριών», παρ. 46, αριθ.459, Δημάκου, σε Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, ΑΚ άρθρο 1247 - 1248 σελ. 384, Μ. Σταθόπουλος « Η απαίτηση ως μέσο χρηματοδότησης », σε Επισκ.ΕμπΔ 1997 σελ. 9, Ν. Κατηφόρης, σχόλιο στην ΑΠ 1065/2009, ΕΠολΔ 2010 σελ. 59 επ, Χρ. Φίλιος «Ενεχύρωση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση», ΕΠολΔ 2010.

¹⁰ Γ.Μπαλής « Ενεχύρωσις απαιτήσεως και εκχώρησις *riponis causa*, σε τιμ. τομ. Ζηλήμονος », σελ. 199, Λυμπερόπουλος, σχόλιο στην ΕφΑθ 1735/1983 Ελδ 24 σελ. 1046, ΣΤΕ 179/2014.

οιονεί νομέας αλλά νομέας αυτής της απαίτησης, η οποία και του μεταβιβάζεται από εκείνον¹¹.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 44 του αυτού νομοθετικού διατάγματος, εάν τόσο η ασφαλισμένη όσο και η ενεχυριασμένη απαίτηση έγιναν απαιτητές, η πιστώτρια τράπεζα δικαιούται να προβεί στην είσπραξη της δεύτερης ως εκδοχέας αυτής και το τυχόν υπόλοιπο που θα προκύψει μετά την ικανοποίηση της, οφείλει να το αποδώσει στον ενεχυριαστή¹². Δηλαδή, η πιστώτρια τράπεζα δικαιούται να προβεί μόνη στην είσπραξη, χωρίς την σύμπραξη του ενεχυριαστή (ΑΠ 422/2018, 480/2006) και κατά παρέκκλιση από την διάταξη του άρθρου 1254 εδ. β του ΑΚ, σύμφωνα με την οποία ο ενεχυρούχος δανειστής εισπράττει την απαίτηση από κοινού με τον ενεχυριαστή.

17. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 455, 460, 461 και 462 ΑΚ, που εφαρμόζονται συμπληρωματικά, η εκχώρηση, για να επιφέρει τα αποτελέσματά της, δηλαδή για να αποκτήσει ο εκδοχέας την απαίτηση απέναντι στον οφειλέτη και τους τρίτους, απαιτείται αναγγελία της εκχώρησης της απαίτησης στον οφειλέτη (ή αντιπρόσωπό του), μπορεί δε να γίνεται είτε από τον εκχωρητή είτε από τον εκδοχέα. Αναγγελία μπορεί να γίνει και με επίδοση του εγγράφου της σύμβασης εκχώρησης¹³, μετά δε την αναγγελία αυτή αποκόπτεται κάθε δεσμός του τρίτου (οφειλέτη) προς τον εκχωρητή, ο οποίος αποξενώνεται και δεν μπορεί να αναμιχθεί με οποιοδήποτε τρόπο στην απαίτηση, αποκλειστικός δικαιούχος της οποίας είναι πλέον ο εκδοχέας¹⁴.

18. Περαιτέρω, σύμφωνα με την ειδική διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 53 του ν.δ. 496/1974, επί εκχώρησης χρηματικής απαίτησης κατά νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου απαιτείται η αναγγελία της εκχώρησης στην αρμόδια για την πληρωμή υπηρεσία του και στο αρμόδιο για την αναγνώριση της δαπάνης όργανο αυτού (σωρευτικά), ενώ επί κατάσχεσης

¹¹ ΑΠ 4/2020, 1168/2015, 1317/2009, 114/2008, 300/2007, 1887/2005, 1163/2000, ΟΛΑΠ 158/1969, Μιχ. Σταθόπουλος: «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», έκδ. 2004, σελ. 1391 αρ. 30, Απ. Γεωργιάδης «Ενοχικό Δίκαιο», έκδ. 1999, σελ. 416, αρ. 39, σελ. 420, αρ. 53.

¹² ΑΠ 422/2018, 1168/2015, 480/2006, ΣΤΕ 1311/2017, 179/2014.

¹³ Κ. Σούρλας σε ΕρμΑΚ, άρθρο 460, αρ.20. Υποστηρίζεται ότι η αναγγελία μπορεί να γίνει με άσκηση από τον εκδοχέα αγωγής (ΑΠ 836/1993 ΕλλΔνη37,1996,σελ.114), ανταγωγής(ΠρΧίου246/1956,ΑρχΝ,Η, 1957,σελ.323), παρέμβασης (ΕφΑθ 358/1994,ΝοΒ,43,1995, σελ.704, Κ. Σούρλας, ο.π., άρθρο 460, αρ.18).

¹⁴ ΑΠ 1028/2018, Γν. ΝΣΚ 316/2010, Μιχ. Σταθόπουλος «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», σελ.1391, Απ. Γεωργιάδης «Ενοχικό Δίκαιο», σελ.416,κ.ά.

χρηματικής απαίτησης εις χείρας του νομικού αυτού προσώπου ως τρίτου απαιτείται κοινοποίηση του οικείου κατασχετηρίου¹⁵, εκτός από τις παραπάνω υπηρεσίες του, και στη Δ.Ο.Υ. (πρώην Δημόσιο Ταμείο) στην οποία υπάγονται φορολογικά ο καθ' ού η κατάσχεση και στην αρμόδια για την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής της δαπάνης υπηρεσία του¹⁶. Από τη γραμματική διατύπωση της παραπάνω διάταξης είναι προφανές ότι οι τελευταίες αυτές κοινοποιήσεις, σε αντίθεση με την κατάσχεση χρηματικής απαίτησης εις χείρας του νομικού προσώπου, δεν απαιτούνται στην εκχώρηση χρηματικής απαίτησης κατά αυτού. Αποτέλεσμα, εξάλλου, της μη αναγγελίας της εκχώρησης στις παραπάνω αναφερόμενες υπηρεσίες του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (σωρευτικά), σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου 53, είναι η ακυρότητα της εκχώρησης και, κατά συνέπεια, η μη επέλευση του μεταβιβαστικού της απαίτησης αποτελέσματος έναντι του οφειλέτη νομικού προσώπου, η ακυρότητα δε αυτή είναι απόλυτη ως προς το αυτό¹⁷.

19. Αντίθετα προς τις παραπάνω ρυθμίσεις του ν.δ.496/1974, κατά τις ειδικές προβλέψεις του άρθρου 145 παρ. 4 του ν.4270/2014¹⁸, για το έγκυρο εκχώρησης απαίτησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου¹⁹, απαιτείται αναγγελία της εκχώρησης όχι μόνον στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση, αλλά σωρευτικά και στις αρμόδιες, για τη φορολογία εισοδήματος του εκχωρητή και του εκδοχέα²⁰. Το άρθρο 145 του παραπάνω νόμου και οι ειδικές προβλέψεις της παραγράφου 4 αυτού αφορούν, καταρχήν, τις εκχωρήσεις απαιτήσεων κατά του Ελληνικού Δημοσίου, στο οποίο και αναφέρονται, ενώ για την εφαρμογή τους στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που διέπονται, λόγω της νομικής μορφής τους από το ν.δ.496/1974, με την επιφύλαξη τυχόν εξαίρεσής τους από αυτό, απαιτείται ειδική νομοθετική πρόβλεψη.

¹⁵ ΜΠρΑΘ 8314/2017, ΠΠρΘεσ 12582/2015, ΠΠρΑΘ 3811/2014, ΔΕφΘεσ 244/2015, ΔΕφΑΘ 5809/2015, ΔΕφΘεσ 850/2015.

¹⁶ ΑΠ 151/2020, 1056/2019, 1616/2018, ΣΤΕ 179/2014.

¹⁷ ΑΠ 1616 / 2018, 422/2018, 1028/2018, 872/2014, 480/2006.

¹⁸ Αντίστοιχες ρυθμίσεις προέβλεπαν και οι προϊσχύουσες διατάξεις των άρ.95 του ν.2362/95 και 97 ν.δ. 321/1969.

¹⁹ ΑΠ 501/2003, 1405/2008, ΣτΕ 3765/2013, σκ. 4, Κρητικός σε Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ, 461 αρ. 16.

²⁰ ΝΣΚ 72/2013, 379/2010, 6/2006, 177/2005, καθ' ερμηνεία των ομοίου περιεχομένου διατάξεων του άρθρου 95 παρ. 4 του ν.2362/1995.

20. Σε συνέπεια με τα προαναφερόμενα, για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, εφαρμογή έχουν, καταρχήν, οι διατάξεις του ν.δ.496/1974, πλην εκείνων από τις οποίες αυτό ρητά εξαιρέθηκε με το π.δ. 772/1977 (Α' 250)²¹, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται το άρθρο 53 του παραπάνω νομοθετικού διατάγματος, που ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, και την αναγγελία εκχώρησης απαίτησης. Διάταξη δε που να προβλέπει συμπληρωματική εφαρμογή του άρθρου 145 του ν.4270/2014 και για το Ταμείο ή να παραπέμπει στο άρθρο αυτό δεν υφίσταται²².

21. Η πρόβλεψη της διάταξης του άρθρου 63 του ν.2214/1994 ότι το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έχει όλα τα προνόμια που προβλέπονται για το Ελληνικό Δημόσιο, δεν συνεπάγεται εφαρμογή του άρθρου 145 του ν.4270/2014, διότι με το άρθρο αυτό δεν θεσπίζεται προνόμιο ή ειδική προστατευτική διάταξη υπέρ του Δημοσίου²³, ώστε να θεωρηθεί προνόμιο, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 63 του ν.2214/1994, και συνεπώς να τύχει εφαρμογής στο ΤΠΔ το παραπάνω άρθρο 145 του ν.4270/2014.

Ειδικότερα, προνόμιο είναι το αναγνωριζόμενο από το νόμο δικαίωμα ενός προσώπου ή μιας ομάδας προσώπων να τίθεται σε πλεονεκτικότερη θέση απέναντι στους άλλους κάτω από τα ίδια πραγματικά περιστατικά. Προνόμια, για παράδειγμα, τα οποία ο νόμος αναγνωρίζει στο Ελληνικό Δημόσιο έναντι των ιδιωτών είναι το απαράγραπτο των δικαιωμάτων του επί των ακινήτων (άρθρο 4 α.ν.1539/1938), η διαφοροποίηση του τόκου επί των οφειλών του, η συντομότερη παραγραφή για τις αξιώσεις υπαλλήλων κατά αυτού, η λήψη υπόψη αυτεπαγγέλτως από τα δικαστήρια της ένστασης παραγραφής των κατά του Δημοσίου αξιώσεων, η απαλλαγή του από την υποχρέωση καταβολής παραβόλων, τελών, ενσήμων ή εισφορών, η προνομιακή κατάταξη του στην αναγκαστική ή τη διοικητική εκτέλεση (άρθρο 975 αρ. 3 και 5 ΚΠολΔ., 61 ΚΕΔΕ).

²¹ «Άρθρον μόνον. Το Ταμείον Παρακαταθηκών και Δανείων εξαιρείται τής εφαρμογής των διατάξεων των παραγράφων 1, 2, 3, 5 και 6 του άρθρου 5, του άρθρου 6, τής παραγράφου 1 του άρθρου 7, του άρθρου 8, τής παραγράφου 6 του άρθρου 12, του άρθρου 13, τής παραγράφου 6 του άρθρου 20, τής παραγράφου 2 του άρθρου 21, των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 24, τής παραγράφου 3 του άρθρου 34 και του άρθρου 38 του Ν.Δ.496/1974, ως τούτο έτροποποιήθη διά του Ν.369/1976 και του Ν.578/1977».

²² Πρβλ. υπό το προϊσχύσαν ομοίας ρυθμίσεως άρθρο 95 του ν. 2362/1995 ΔΕΑ 3604/2015, σκ. 9, ΔΕΑ 369/2014, σκ. 4, ΔΕΑ 1957/2013 σκ. 8 ΜονΕφΛαρ 39/2015 σκ. 3, ΝΣΚ 379/2010.

²³ ΝΣΚ 100/2019, και υπό το προϊσχύσαν άρθρο 95 ν. 2362/1995 Πρβλ. ΑΠ 1405/2008, 1059/2012, ΔΕΑ 3604/2015 σκ. 9, 369/2014 σκ. 4, 1957/2013 σκ. 8.

Η τήρηση της ειδικής διαδικασίας του άρθρου 145 του ν. 4270/2014, με τις προβλεπόμενες σε αυτό αναγγελίες της εκχώρησης, δεν περιάγει το Δημόσιο σε πλεονεκτικότερη θέση έναντι των λοιπών φυσικών ή νομικών προσώπων, ώστε να θεωρηθεί προνόμιο αυτού. Τούτο διότι, με την τήρηση της διαδικασίας αυτής το Δημόσιο, μέσω των συναρμόδιων υπηρεσιών του, ενημερώνεται για την εκχώρηση της απαίτησης κατά αυτού, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη άσκηση από μέρους του τυχόν δικαιωμάτων του κατά του εκδοχέα και να αποφευχθεί τυχόν ζημία του,²⁴ όπως ακριβώς ενημερώνεται και ο ιδιώτης οφειλέτης για την εκχώρηση της απαίτησης με την αναγγελία της εκχώρησης βάσει της διάταξης του άρθρου 460 Α.Κ, με τον ίδιο ως άνω σκοπό, δηλαδή για να καταστεί δυνατή η έγκαιρη άσκηση εκ μέρους του τυχόν δικαιωμάτων του κατά του εκδοχέα και να αποφευχθεί τυχόν ζημία του²⁵. Επίσης, όπως σύμφωνα με την τελευταία αυτή διάταξη (άρθρο 460 ΑΚ), η έναρξη των αποτελεσμάτων της εκχώρησης για τον εκδοχέα δεν αρχίζει παρά μόνο από την αναγγελία σε αυτόν της εκχώρησης, πριν από την οποία ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα κατά του οφειλέτη ιδιώτη ή ν.π.δ.δ., έτσι και, κατά το άρθρο 145 του ν. 4270/2014, σε περίπτωση μη αναγγελίας της εκχώρησης της απαίτησης κατά του οφειλέτη Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του άρθρου αυτού, ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα κατά αυτού (Δημοσίου).

Αλλά ούτε για δικονομικό προνόμιο του Ελληνικού Δημοσίου πρόκειται, διότι, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 145, η τήρηση της διαδικασίας και οι αναγγελίες που προβλέπονται σε αυτό, αποτελούν νόμιμο όρο του ενεργού της εκχώρησης της απαίτησης κατά του Δημοσίου²⁶, τυχόν δε μη τήρηση ή ελλιπής τήρηση της διαδικασίας αυτής επιφέρει ως ουσιαστική και όχι ως δικονομική συνέπεια την ακυρότητα της αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου (πρβλ Γν. ΝΣΚ 100/2019).

21. Επομένως, και επί σύμβασης ενεχυρίσσης χρηματικής απαίτησης τρίτου κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που συνεπάγεται, εκ του νόμου, την εκχώρησή

²⁴ Ιω. Καστριώτης: «Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου», εκδ. 2008, σελ. 188.

²⁵ Σωτ. Ιωακειμίδης: «Εκχώρηση απαιτήσεως κατά του Δημοσίου και είσπραξη αυτής» ΧρΙΔ ΙΓ/2013, 554, ιδίως σελ. 556, όπου ρητώς αναφέρεται ότι δεν τίθεται και θέμα αντιθέσεως του άρθρου 145 ν. 4270/2014 προς τη συνταγματική αρχή της ισότητας και σελ. 559 - 560 όπου ρητώς αναφέρει ότι η προβλεπόμενη αυτή ειδική διαδικασία σκοπεί στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος διά της αποτροπής αχρεωστήτως καταβολών.

²⁶ Απ. Γεωργιάδης: «Ενοχικό Δίκαιο Γενικό Μέρος», εκδ. 1999, σελ. 416, αριθμ. 38, Μ. Σταθόπουλος «Γενικό Ενοχικό Δίκαιο», εκδ. 2004, σελ. 1389 - 1390, αρ. 25.

της (ΝΣΚ 84/2018), η αναγγελία αυτής στις αναφερόμενες στο άρθρο 145 του ν. 4270/2014 υπηρεσίες του, δεν περιάγει το Δημόσιο σε πλεονεκτικότερη θέση έναντι των λοιπών προσώπων και από την διαδικασία που θεσπίζεται στο άρθρο αυτό το Δημόσιο δεν έχει κάποιο ουσιαστικό ή δικονομικό προνόμιο, ώστε να θεωρηθεί προνόμιο, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 63 του ν.2214/1994, και συνεπώς να τύχει εφαρμογής στο ΤΠΔ το παραπάνω άρθρο 145 του ν.4270/2014.

22. Εξάλλου, η υπαγωγή ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, και ειδικά στην προκειμένη περίπτωση του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, γενικά στο Δημόσιο Τομέα ή στη Γενική Κυβέρνηση κατά την έννοια του άρθρου 14 του ν.4270/2014²⁷, δεν συνεπάγεται και την εφαρμογή του άρθρου 145 του νόμου τούτου για το νομικό αυτό πρόσωπο, καθόσον κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται, ούτε και προκύπτει από την επισκόπηση των διατάξεων του εν λόγω νόμου. Τη μη διαφοροποίηση του νομικού καθεστώτος των ν.π.δ.δ. που ανήκουν στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, μεταξύ των οποίων είναι και το Ταμείο, επιβεβαίωσε και ο νεότερος νομοθέτης του ν.4337/2015, με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 11, στην οποία ρητά ορίζεται ότι για τα παραπάνω πρόσωπα εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του ν.δ. 496/1974, πλην των άρθρων που ρητά εξαιρούνται, στα οποία δεν περιλαμβάνεται το άρθρο 53, ρύθμιση που απορρέει από την συνταγματικά κατά το άρθρο 101 (παρ.1 και 3)²⁸ ή νομοθετικά, όπως για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων²⁹, κατοχυρωμένη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Απάντηση

23. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής :

Για την πληρωμή στην τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «Ε.Τ.ΑΕ» από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων της αποζημίωσης από απαλλοτρίωση της εταιρείας με την επωνυμία «Α. ΑΒΕΕΑ» (σχετικά τα από 23.05.2017 και 40.04.2020 γραμμάτια σύστασης παρακαταθήκης), την οποία έχει εκχωρήσει,

²⁷ Πρώην άρθρο άρ.1β παρ.1 του ν. 2362/1995.

²⁸ Έτσι, στο Σύνταγμα αναγνωρίζεται η τοπική αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού στο άρθρο 102 παρ. 1, η αυτοδιοίκηση του Αγίου Όρους στο άρθρο 105 παρ. 1, της Εκκλησίας της Ελλάδος στο άρθρο 3, η αυτοδιοίκηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στο άρθρο 16 § 5 Σ.

²⁹ Αλλά και σε άλλα νομικά πρόσωπα, όπως οι κατά τόπους Δικηγορικοί Σύλλογοι, ή οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

με τις από 04.10.19 συμβάσεις ενεχυρίασης απαιτήσεων, στην προαναφερόμενη τραπεζική εταιρεία, δεν απαιτούνταν αναγγελία της εκχώρησης στις Δ.Ο.Υ. των νομικών αυτών προσώπων, εκχωρητή και εκδοχέα, αντίστοιχα, βάσει του άρθρου 145 παρ.4 ν.4270/2014, το οποίο δεν εφαρμόζεται και, ως εκ τούτου, η απαίτηση της ερωτώσας Υπηρεσίας για προσκόμιση επικυρωμένων αντιγράφων των εκθέσεων επίδοσης των παραπάνω συμβάσεων δεν έχει νομοθετικό έρεισμα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26.01.2021

**Η Πρόεδρος
Ευγενία Βελώνη**

**Η Εισηγήτρια
Μαρία Γεωργιάδη**

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.